

Várkonyi Nándor emlékezete

*„Könyvtári dolgozószobája és lakása, minden talpalatnyi hely,
ahol megfordult, szellemi és morális elevenségének dübörgő-porzó színpadává változott.”¹*

Írásunkban a 120 éve született író, műfordító, szerkesztő, irodalom- és kultúrtörténész Várkonyi Nándorról kívánunk megemlékezni, aki 32 éven keresztül állt a pécsi egyetem és annak könyvtára szolgálatában, végigjárva a hivatali ranglétra szinte minden fokát. Németh László „Pécs szent emberének”² nevezte, Kodolányi Gyula pedig – nem alaptalanul „mellékszakmájával” jellemezve – „Isteni könyvtáros”³ névvel illette őt.

Várkonyi Nándor⁴ 1896. május 19-én született Pécsen, idősebb Várkonyi Nándor és Eberhardt Mária ötödik gyermekeként. Négyéves koráig éltek a városban, majd apja áthelyezése miatt Nyitrára költöztek. Elemi és középiskolai tanulmányait itt végezte, majd a helyi piarista gimnáziumban érettségizett 1914 júniusában.⁵ Apja nyugdíjazása után a család Budapestre költözött, ahol 1914 és 1918 között az egyetemen magyar és francia irodalomtörténetet, valamint nyelvészetet hallgatott. Előszeretettel vett fel egyéb bölcsészeti stúdiumokat is, így filozófiát, művészettörténetet, esztétikát, ókortörténetet és orientalisztikát.

Egyetemi tanulmányait katonai besorozása miatt félbe kellett szakítania. 1916 januárjában behívták katonának. Az első világháborúban 1916 januárja és 1917 januárja között a 6. számú közös gyalogezred tagjaként, tizedesi (tiszjelölt) rangban szolgált. A fronton szerzett tüdőgyulladás, vérhas és fertőző középfülgyulladása következtében 1917 őszén bal fülének süketsege miatt szabadságolták. Betegsége három év alatt kétoldalivá lett: így 25 éves korára teljes siketségre ítéltették.

Megkezdett felsőfokú tanulmányait rektori engedéllyel fejezhette be, ám betegsége miatt tanári oklevelet nem szerezhetett, csak szakvizsga nélküli abszolutóriumot.⁶

1918 és 1924 között fizikai munkával (szőnyegszövés, könyvkötés), magántanítóként, továbbá könyvfordítással kereste kenyerét. Számos angol, francia, német és olasz mű magyar nyelvre átültetése fűződik a nevéhez. A fordítói munkát Pécsre való visszakerülésével sem hagyta abba. Honoré de Balzac, Émile Baumann, René Bazin, Ernst Theodor Amadeus Hoffmann, Joris-Karl Huysmans, Xavier de Maistre, Alfredo Panzini, Edgar Allan Poe műveit ültette át magyar nyelvre. Saját bevallása szerint beszédszintű nyelvismerete volt francia és német nyelvekből, ezek mellett olvasási szinten bírta még az angolt, az olaszt, valamint a latint és a görögöt, de értette a spanyol, a portugál, a holland szövegeket is.⁷

1924 őszén költözött vissza Pécsre, amikor bátyja, Várkonyi Hildebrand Dezső⁸ támogatásával munkát kapott a pécsi Erzsébet Tudományegyetem könyvtárában. Várkonyi Nándor megszakitások nélkül az egyetem bibliotékájában dolgozott 1924 és 1956 között.⁹ A könyvek feldolgozása, többszintű katalogizálása és szakozása, valamint a kari igényeket figyelembe vevő állománygyarapítás volt a fő feladata. Az itt eltöltött 32 év alatt végigjárta a könyvtári „ranglétrát”: ideiglenes napidíjasból, könyvtári gyakornok, majd 1930-tól végleges napidíjas gyakornok lett. Ezután könyvtári segédtsz, majd könyvtári segédőr, végül 1939-ben alkönyvtárnoki kinevezést kapott. Húsz év szolgálat után lépett elő egyetemi könyvtárnokká, majd 1948. január 1-jén osztályvezetői (Feldolgozó Osztály) státuszba nevezték ki.¹⁰ 1951 novemberétől tudományos intézeti osztályvezetőként dolgozott nyugdíjazásáig, 1956. augusztus 31-ig.¹¹

Két alkalommal (1946–1947; 1950–1951) megbízott igazgatóként is irányította az intézmény munkáját¹², amelyre így emlékezett vissza: „...*engem tettek meg ideiglenes igazgatónak. Majdnem elájultam rémületben...*”; „*Amolyan botcsinálta direktor voltam... Ez nagyon terbes feladat volt...*”¹³ 1951. július 10-ig, Halász Pál kinevezéséig vitte a könyvtár hivatalos ügyeit.¹⁴

Kevesbé ismert, hogy utolsó megbízott igazgatósága idején a kialakult politikai helyzetben két ellenőrzéssel megbízott, a szakmában egyáltalán nem jártas személy kezébe került a könyvtár tényleges irányítása. Csak az ő és munkatársai lélekjelenlétének köszönhető, hogy számos kulturális érték, könyvgyűjtemény megmenekülhetett az „*esztelen és visszafordíthatatlan*” döntésektől. Ekképpen kiemelendő a Klimó Könyvtár értékes kódexeinek átmentése a püspökségre, a hajdani püspöki állomány zárólása és katalóguscéduláinak kiemelése a központi katalógusból, ezzel kivédendő a várható tematikai átvizsgálást, valamint az azt követő leválogatást. Az 1950-ben feloszlott pécsi szerzetesrendi (jezsuita, ferences, karmelita, ciszterci, Notre Dame-i rendház, Szociális Missziós Nővérek) bibliotékák sorsának koordinálásában is szerepe volt vezetőként Várkonyinak.

Egy anekdota is fennmaradt Várkonyi értékmentő leleményességéről. A hajdani püspöki könyvtár teremtéi végigjárva a fent említett, két ellenőrző-irányító személy számára az első, szemet szűrő kifogás a könyvtár polcain található XVIII-XIX. századi szobrok „félmeztelensége” volt. Várkonyi Nándor ekkor bemutatta az enteriört díszítő mellszobrokat: – „*Íme, Arisztotelész Ehtárs, a marxista filozófia megalapítója! Íme, Livius Ehtárs a marxista történettudomány megalapítója!* Így a válasz: – „*Ja, ha Ehtárs barátok, akkor maradhatnak!*”¹⁵

Az évek hosszú során át végzett hatalmas katalogizálási-rendszerezési tevékenységét a *Pergő években* külön ki is emelte. Így az Erzsébet Tudományegyetem Könyvtárában a Mátyás Flórián Könyvtárral, az Ambrozovics Dezső-féle könyvgyűjteménnyel, valamint az orosz (krasznojarszki) hadifogolykönyvtárral foglalkozott behatóbban. Hivatali munkája

mellett felkérésre is vállalt könyvtárrendezési és katalogizálási feladatokat. Az Irgalmas rend könyvtára, a Bölcsészet, Nyelv- és Történettudományi Kar Nyelvészeti Intézetének könyvtára, a Szent Mór Kollégium Könyvtára, a Tóth Lajos Könyvtár, a Pécsi Orvostudományi Egyetem Könyvtára, végül a Janus Pannonius Múzeum természettudományi, művészettörténeti, helytörténeti, néprajzi és régészeti osztályainak könyvgyűjteményei – mind az ő általa felállított szakrendben, valamint az általa készített katalógusokkal működtek. E feladatok lelkiismeretes és szakszerű elvégzése révén Várkonyi Nándor tagadhatatlanul beírta magát Pécs XX. századi könyvtártörténetébe is.

A könyvtár miliője és feldolgozási-könyvbeszerzési feladatai nagymértékben hozzájárultak irodalmi munkássága kiteljesedéséhez, hiszen itt hozzáférhetett, beszereztetetett, könyvtárközi kölcsönzéssel megkaphatott olyan dokumentumokat is, amelyekhez nem feltétlenül, vagy nem olyan egyszerűen juthatott volna hozzá. Ezek tartalmi megismerését hatékonyan segítette gyors olvasási készsége és hihetetlen memóriája. Ekképpen a kezébe került kötetek tartalma igen hamar „feldolgozásra került” az elméjében. Minden könyv egy-egy újabb gondolatkört indított meg számára, vagy beépült a korábbi tudástár valamely tematizált egységébe.

Várkonyi Nándor a pécsi egyetemen doktorált magyar, francia és német irodalomból 1929. március 20-án, *summa cum laude* minősítéssel, majd ugyanott 1935-ben magántanári képesítést szerzett, *Az újabb magyar irodalom és külföldi irodalmak összefüggései* tárgykeréből. Meghívott előadóként irodalomtörténeti előadásokat tartott 1940-ig a Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi Karon, 1941-től 1945-ig a Jog- és Államtudományi Karon, valamint 1945/46-ban a Tanárképző Tanfolyamon.

Irodalmi munkássága közismerten kiemelkedő. Korai éveiben verseket és elbeszéléseket is írt, és – mint azt már említettük – szép számmal jelentek meg műfordításai, de életművét mégis irodalom- és művelődéstörténeti munkái adják. Első cikkei, egy francia fordítása, továbbá egy novellája a nyitrai *Hír* című napilapban jelent meg. Önálló tudományos írását a *Nyugabban* közölték, majd – ahogy maga megfogalmazta – „*úgyiszólván valamennyi magyar folyóiratnak munkatársa lettem*”. Életében tíz műve jelent meg önálló könyv formátumban, irodalomtörténeti, kultúrtörténeti és történelmi témákban (egy részük csak cenzúrázva):

1. *A modern magyar irodalom [1880–1920]*. [Pécs–Budapest, 1928.]
2. *Elmék és eszmék. Tanulmányok*. [Budapest, 1937.]
3. *Szériat oszlopai. Elsüllyedt kultúrák*. Budapest, [1942.]; 2. kiad. Budapest, [1942], Átdolg. kiad. Budapest, [1972.]
4. *Magyar katonaköltők*. Pécs, [1940.] (A Janus Pannonius Társaság könyvtára 12.)
5. *Petőfi arca*. Pécs, [1940.] (A Janus Pannonius Társaság könyvtára 11.)
6. *Az újabb magyar irodalom 1880–1940*. Budapest, 1942.
7. *Az írás története*. Budapest, 1943.
8. *Magyar Dunántúl. Táj és nép*. Budapest, 1944.; *Dunántúl*. Átdolg. kiad. Budapest, 1975.
9. *Az üstökös csónája. Dokumentumok Petőfiről*. Pécs, 1957.
10. *Stonbenge [Fotóalbum]*. Budapest, 1975.

Önéletrajzi írása, a *Pergő évek* csak egy évvel a halála után, 1976-ban került ki a nyomdából.¹⁶ Ugyanígy *Az elveszett paradicsom* is nagy késéssel, 1983-ban kerülhetett az olvasó-

közönség kezébe gépirat formájában. Életművét 1990 óta a Széphalom Könyvműhely gondozza és adja ki Mezey Katalin vezetésével.

Várkonyi Nándor jelentős szerepet játszott Pécs irodalmi életének megszervezésében is: általa lett a vidéki városból az ország második irodalmi fővárosa. Részt vett a *Symposion* című lap megindításában (1925–1926), felelős kiadásában és társszerkesztőként. Majd az 1931. június 10-én megalakult Janus Pannonius Irodalmi Társaság alapító, rendes tagja és főtűkára lett. 1941-ben elindította és nyolc éven át szerkesztette a társaság folyóiratát, a *Sorsunkat* (1941–1948). Tehetségek egész sorát fedezte fel és támogatta. Itt kötött életre szóló barátságot Weöres Sándorral és Csorba Győzővel. Az 1945. november 18-án megszűnt Janus Pannonius Társaság helyett megalakult Batsányi János Társaság is elnökévé választotta.

Közös munkájuk révén barátságot kötött Bárdosi Németh Jánossal, Berda Józseffel, Bécsy Tamással, Csorba Győzővel, Erdélyi Józseffel, Galsai Pongráccal, Illyés Gyulával, Hamvas Bélával, Harcos Ottóval, Juhász Géza, Kodolányi Jánossal, Lovász Pállal, Makay Gusztávval, Martyn Ferencsel, Németh Lászlóval, Rajnai Lászlóval, Solymos Idával, Szabó Lőrincsel, Takáts Gyulával, Tatay Sándorral, Veres Péterrel, Weöres Sándorral. Velük személyes találkozások és levelezés útján tartotta a kapcsolatot, sokan szállóvendégként is megfordultak a Várkonyi család Kürt és Homok utcai házában. Leveleket váltott továbbá Babits Mihállyal, Kosztolányi Dezsővel és Móricz Zsigmonddal is.¹⁷

1949-től, a *Sorsunk* ellehetetlenítését követően politikai támadások keresztútjába került, továbbá sajtóhadjárat indult ellene, ennek hatására visszavonult az irodalmi élettől, és kizárólag a kultúrtörténeti kutatásoknak szentelte mindennapjait.¹⁸

Tudományos társulatok is tagjukként tisztelhatték Várkonyit: így a Szent István Akadémia, a Dunántúli Írók Munkaközössége, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság, a Magyar Írók Szövetsége, a Szenteleky Kornél Irodalmi Társaság (Zombor), valamint a PEN Club¹⁹. Előadásaival számos irodalmi és művészeti-kulturális rendezvényen szerepelt.

Társadalmi-politikai szerepvállalásai sem elhanyagolhatók: 1945 márciusában megalapította a Nemzeti Parasztpártot Péccsett, amelynek első elnökeként működött, majd tiszteletbeli elnökévé választották. A helyi pártlap felelős kiadója volt annak megszűnéséig. Tagja volt az Egyetemi Szakszervezetnek (1945–1947), valamint a Pedagógusok Szakszervezetének (Pécs, 1947. január).

Az országos lexikonszerkesztési munkálatokba is bekapcsolódott: 1931-től a *Katolikus Lexikon* megjelenő első négy kötetének munkatársa. 1963-tól a *Magyar Irodalmi Lexikon* szerkesztőségének, 1970-től pedig a *Világirodalmi Lexikon* szerkesztőségének a munkatársa lett, és mintegy száz címszó szerzője volt.

Az 1970-es években kitüntették a Munka Érdemrend ezüst fokozatával és az Elnöki Tanácstól megkapta a Felszabadulási Jubileumi Emlékérmét.²⁰

Legfontosabb támasza mindennapjaiban és munkájában a családja volt. 1927-ben nősült meg, és feleségével, Schäffer Erzsébettel két gyermekük született: 1928-ban Éva, majd 1932-ben Péter.

Várkonyi Nándor kórházi kezeléseket követően, 1975. március 11-én, munka közben, szívrohamban hunyt el Péccsett; március 20-án helyezték örök nyugalomra.

Még életében, 1974-ben fiát, Pétert jelölte meg kéziratok hagyatéka gondozójának. (Három, egyenként több ezer oldalas kultúrtörténeti gépirata várt az 1990-es évekig a kiadásra.)²¹ Három unokája, Ágnes és Kata (Éva gyermekei), valamint András (Péter

gyermeke) a mai napig nagyapjuk emlékének méltó őrzői: konferenciák, szabad- és nyári egyetemek, emlékestek, tanácskozások, megemlékezések (Pécsett, Nyitrán, Sümegen), könyvek, tanulmánykötetek²², valamint egy gazdag tartalommal bíró, folyamatosan bővülő honlap²³ segítségével.

Várkonyi Nándor nevét ma Pécsett, a Kertvárosban egy utca²⁴, az 1981. május 19-én megnyitott, Nagy Jenő utcai (24-es szám), hajdani városi könyvtár legnagyobb fiókkönyvtára, valamint a Csorba Győző Könyvtár Belvárosi Könyvtára (Király utca 19.), illetve 2012. május 16-a óta egy bútorával, könyveivel és emléktárgyaival berendezett emlékszoba őrzi.

A Csorba Győző Könyvtár korábbi és jelenlegi vezetése is nagy hangsúlyt fektetett és fektet a névadó emlékezetének őrzésére, jubileumainak megünneplésére, munkásságának mind szélesebb körben való megismertetésére. Itt külön kiemelő Tüskés Tibor, Bertók László és Keresztúri József egykori igazgatók ez irányú tevékenysége.

JEGYZETEK

1. Rajnai 1993. 59.
2. Németh 1986. 107.
3. Kodolányi Gy. 2006. 230.
4. Életrajzok: SZABÓ 1940.; MÉL 1985.; MIL 1965.; ÚMIL 2000.; ÓDOR–LENGVÁRI 2004.; MNL 2004.; ÚMÉL 2007.; MKL 2009.; TÜSKÉS 2010.
5. PTE EL VIII.114. – Szolgálati és minősítési táblázat.
6. PTE EL VIII.114. – Szolgálati és minősítési táblázat.
7. KENDE 2016. 64.
8. Várkonyi Hildebrand megbízott könyvtárigazgató volt, kisebb-nagyobb megszakításokkal 1924 és 1929 között.
9. Könyvtárosi munkásságának szakirodalma: Tüskés 1993b.; Móró 1996.; Bodáné 1997.; Hajdú 2004.; Bodáné 2013.; Hajdú 2016. Adattár: PEA 2015.
10. PTE EL VIII.114. – Szolgálati és minősítési táblázatok.
11. PTE EL VIII.114. Személyi lap (1951 után).
12. Schmelczér-Pohánka 2012. 172–173.
13. Várkonyi N. 1976. 202.; BEBESSI 1997b. 47.
14. ETE RH 573/1949/50. R. sz. (Pécs, 1950. február 28.).
15. A történetet Móró Mária Anna főkönyvtárostól „örökölte” jelen írás szerzője. SCHMELCZER-POHÁNKA 2012. 172–173.
16. Várkonyi mellett a kézirat gépelését a fiatal L. Csépanyi Katalin vállalta el. L. Csépanyi é.n.
17. Péceliné Hoffman 2005.; Várkonyi P. 2014.; Kende 2016. 83–105.
18. Kende 2016. 129.
19. Az 1926-ban alapított magyar PEN Club a Poets, Essayists and Novelists nemzetközi társaság nemzeti ága: a magyar nyelven írók klubja.
20. Bertha 1993.10.
21. Kende 2016. 129
22. Tüskés 1993a.; Bebesi 1997a.
23. Kende Kata nagyapja emlékének fennmaradása és munkásságának bemutatása érdekében rendkívül adatgazdag, informatív honlapot indított: www.varkonyinandor.hu [2016.06.05.]
24. 1977 decemberében nevezték el az új lakótelep utcáját róla.

FORRÁSOK, RÖVIDÍTÉSEK

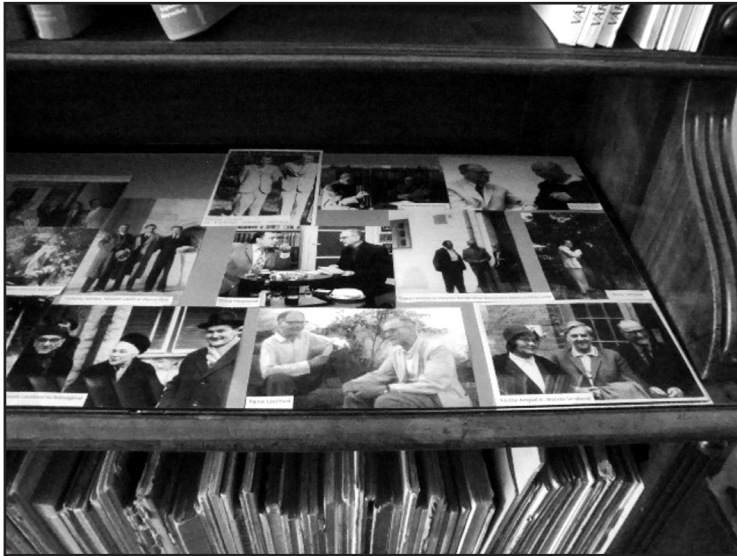
ETE RH	Pécsi Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetem, Rektori Hivatal
PTE EL. VIII.114.	Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Levéltár, Pécsi Egyetemi Könyvtár Irattára
Várkonyi N. 1976	VÁRKONYI Nándor: Pergő évek. Budapest, 1976. (Tények és Tanúk)

IRODALOM

Bebessi 1997a	Várkonyi Nándor 1896–1996. Az író születésének 100. évfordulója alkalmából Péccsett, a Várkonyi Nándor Könyvtárban megrendezett emlékülés előadásai. Szerk. BEBESSI B. Károly. Pécs, 1997.
Bebessi 1997b	BEBESSI B. Károly: „ <i>Én divinizálni akarom az embert...</i> ” Várkonyi Nándorral beszélget Bebessi B. Károly. In: BEBESSI 1997a. 45–60.
Berta 1993	BERTA Bulcsu: Várkonyi Nándor. In: TÜSKÉS 1993a. 10–21.
Bertók 1984	BERTÓK László: Várkonyi Nándor bibliográfia. Pécs, 1984. (Életrajzi adatok 28–38. p.)
Bodáné 1997	BODA Miklósné: Várkonyi Nándor a Pécsi Egyetemi Könyvtárban. In: BEBESSI 1997a. 26–35. p.
Bodáné 2013	BODA Miklósné: Várkonyi Nándor könyvtári öröksége. A Magyar Írószövetség által 2013. február 28-án rendezett Várkonyi Nándor Emlékkonferencia előadása (http://www.varkonyinandor.hu/?modul=oldal&tartalom=1207765) [2016.06.20.]
Hajdú 2004	HAJDÚ Csilla: Vázlatok Várkonyi Nándor könyvtárosi portréjához. [Szakdolgozat] Debrecen, 2004.
Hajdú 2016	HAJDÚ Csilla: Interjú Várkonyi Nándor könyvtárosi tevékenységéről. Készült Péccsett, 2004. július 9-én 10 órakor a Várkonyi Nándor Könyvtárban = <i>Per Aspera ad Astra</i> , 3. (2016):2. [megjelenés alatt]
Kende 2016	Várkonyi Nándor élete képekben. Összeáll. KENDE Katalin. Széphalom Könyvműhely, Budapest, 2016.
Kodolányi Gy. 2006	KODOLÁNYI Gyula: A hullám taraja. Budapest, 2006.
L. Csépanyi é.n.	L. CSÉPÁNYI Katalin: Emlékeim Várkonyi Nándorról (http://magyarforum.hu/cikk/122/Emlekeim-Varkonyi-Nandorrol/) [2016.06.26.]
MÉL 1985	„Várkonyi Nándor” In: Magyar Életrajzi Lexikon. III. kötet. Főszerk. KENYERES Ágnes. Budapest, 1985. 822–823. p. https://hu.wikipedia.org/wiki/V%C3%A1rkonyi_N%C3%A1ndor [2016.06.14.]
MIL 1965	„Várkonyi Nándor” In: Magyar Irodalmi Lexikon. 3. kötet. Főszerk. BENEDEK Marcell. Budapest, 1965. 494–495. p.
MKL 2009	„Várkonyi Nándor” In: Magyar Katolikus Lexikon. XIV. kötet. Főszerk. DIÓS István. Budapest, 2009. 792–793. p.
MNL 2004	„Várkonyi Nándor” In: Magyar Nagylexikon. 18. kötet. Főszerk. BÁRÁNY Lászlóné. Budapest, 2004. 217. p.
Móro 1996	MÓRÓ Mária Anna: Várkonyi Nándor és a Pécsi Egyetemi Könyvtár 1924–1956. = <i>Pécsi Könyv- és Infotár</i> , 1. (1996):3. 3–7. p.
Németh 1986	NÉMETH László: <i>Eklezsiá-járás</i> . In: Németh László: <i>Művelődéspolitikai írások</i> . Budapest, 1986.

- Ódor–Lengvári 2004 Pécs–barányai történelmi arcképcsarnok. [CD] Szerk. ÓDOR Imre – LENGVÁRI István. Pécs, 2004.
- PEA 2015 Pécsi Egyetemi Almanach I. kötet. Pécs, 2015. 200–201. p.
- Péceliné Hoffman 2005 PÉCELINÉ HOFFMAN Erzsébet: A Várkonyi-örökség. [Riport Várkonyi Péterrel] = *Kagylokürt*, 21. (2005):1. (<http://www.kagylokurt.hu/3267/kulturortenet/a-varkonyi-orokseg.html>) [2016.06.29.]
- Rajnai 1993 RAJNAI László: A Nap és árnyéka. Emlékeim Várkonyi Nándorról. In: TÜSKÉS 1993a. 56–63. p.
- Schmelczer-Pohánka 2012 SCHMELCZER-POHÁNKA Éva: „*Boldog idők! Amikor az értelem intézményekben támogatásra lel. (...) Egyik fény gyűjti a következőt.*” A pécsi püspöki könyvtár története (1774–1945). Pécs, 2012. (A Pécsi Egyetemi Könyvtár kiadványai 10.)
- Szabó 1940 SZABÓ Pál, vitéz: A M. Kir. Erzsébet Tudományegyetem irodalmi munkássága. Pécs, 1941. 1011–1014. h. (Várkonyi Nándor)
- Tüskés 1993a Várkonyi Nándor emlékkönyv. Szerk. TÜSKÉS Tibor. Budapest, 1993.
- Tüskés 1993b TÜSKÉS Tibor: Várkonyi Nándor, a könyvtáros. In: Várkonyi Nándor Emlékkönyv. Budapest, Széphalom Könyvműhely, 1993. 64–69. p.
- Tüskés 2010 TÜSKÉS Tibor: Várkonyi Nándor. In: Pécs Lexikon. Főszerk. ROMVÁRY Ferenc. II. kötet. Pécs, 2010. 358–359. p.
- ÚMÉL 2007 Új Magyar Életrajzi Lexikon. VI. kötet. Főszerk. MARKÓ László. 2007. 1099–1101. p.
- ÚMIL 2000 Új Magyar Irodalmi Lexikon. 3. kötet. Főszerk. PÉTER László. Budapest, 2000. 2218. p.
- Várkonyi P. 2014 VÁRKONYI Péter: Várkonyi Nándor öröksége. Budapest, 2014.

Schmelczer-Pohánka Éva

Várkonyi Nándor emlékszoba

Forrás: <http://www.varkonyinandor.hu/?modul=galeria&a=98711>